

HEKİM HACI PAŞAYI TALEBESİNDEN

SİNAN PAŞANIN METHETMESİ

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

İstanbul kütüphanelerinde çok değerli Türk Müelliflerinin el yazısı ile ve istinsah edilmiş müteaddid eserleri mevcuttur. Bu eserlerde bazan müellifleri hakkında mühim ve tercemei hal kitaplarına geçmemiş malûmata müsadif oluyoruz. Bunlar ancak bu eserlerin yalnız mazruflarile değil zarflerile yani muhteviyatından haric notlar tetkik olundukça meydana çıkıyor.

Anadolumuzun İbni Sina'sı denmeğe seza olan, Mısırdaki tıp ve ulum tahsilinden sonra Aydın oğlu Mehmed beyin daveti üzerine Birgi'ye gelen Konyalı Hacı Paşa (Hızır bin Ali) nin İstanbul kütüphanelerinde tamamen telif mahiyetinde Arabca bir çok eserleri vardır, ve bunların el yazısı ile nüshaları az değildir. Nitekim Topkapı sarayında Ahmed III kütüphanesinde 2070 Numarada Kitabüşşifa (شفاء الالام ودواء الالام) eseri Hacı paşamızın el yazısı ile olan nüshadır. İşte bu nüsha vefat tarihi olan 820 (1417) senesinden Saraya intikal edinceye kadar bir çok ellerde dolaşmıştır. Muhakkak ki hayatından beri gelen en eski nüshalardandır. İşte bu nüshanın başındaki boş sahifede talebesinden olduğu yazılan Sinan paşanın Hacı paşaya 3 beyitli bir methiyesi vardır. (şekil-1) Bunun başı veya sonu var mı bilmiyoruz. Bu güne kadar başka bir sureti elimize geçmedi.

Tercemesini üstadımız Profesör Şerefeddin Yaltkayadan reca ettik, bize bu suretle mealen terceme ettiler :

— Şifa kitabı ariflerin göğsünün şifasıdır (1):

Ondan fazilet erbabının mahrum kalması bir bedbahtlıktır.

[1] Mısra'daki (لصدر) kelimesi (صدر) olursa vezin düğürl olur.
(Mütercim notu)

PROFESÖR MARCEL LABBÉ VE ONUN TÜRK TALEBESİ

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

Profesör Marcel Labbé'nin Parisde 31 Mayıs 1939 tarihinde ölümü Türk hekimlerinin büyük teessürünü mucib olmuştur. Zira XX inci asrın bu değerli ve umumî bilgi seviyesi yüksek olan âlimin ölümü cidden acıdır. 1920 de İstanbul'a bir seri konferans

Profesör Marcel Labbé

vermeğe geldiğinde Mütarekenin o acı günlerinde türk hekimlerine derin bağlılıklarını izhar etmiş ve yanında çalışacak türk hekimlerini beklediğini ve onlara elinden gelecek yardımları esirgemiyeceğini vadedmiştir. Marcel Labbé hakikaten dediğini yapmış yanında çalışan vatandaşlarımıza ağabey, baba gibi alâka göstermiştir. Marcel Labbé yanında çalışan Türk arkadaşlarını mesaisine

iştirak ettirmiş ve Literatüre isimlerini kendi ismile beraber geçirtmiştir. 1930 da son defa memleketimize gelmiştir. Türk doktorlara dediklerini yapan Profesöre çok büyük misafirperverlik göstermiştir. Dr. Marcel Labbé'nin yanında, şimdi Üniversitemizin Hidroloji ve Klimatoloji profesörü olan Dr. Nihad Reşad Belger'i buluyoruz. Paris Tıp Fakültesinde tahsilini ikmal ettikten sonra en çok yanında bulunan ve ilmi mesaisine iştirak edenlerden biridir. Halen dahiliye kliniği Profesörü bulunan Dr. Muzaffer Şevki Yener, uzun zaman yanında çalışmış ve keza ilmi mesaisine iştirak etmiştir, ve beraber bazı etüdler neşretmişlerdir. Dr. Kadri, Marcel Labbé nin teveccühünü kazanarak yanında çalışanlardandır. Dr. Süheyl Ünver 2 sene Marcel Labbé'nin yanında ilmi mesaisine iştirak etmiştir. Hocası ona karşı takdirkârlığını Diyabet dersleri eseri mukaddimesinde bildirdiği gibi Paris Fakültesindeki laboratuvarile o zaman Pitié hastanesindeki kliniğe asistan olarak tayin ettirmiştir.

Dr. Ahmed Said, Dr. Cafer, kliniğinde çok zaman kalarak çalışmışlardır. Dr. Cevad Cemil, Dr. Hüdaverdi, Dr. Emin Şükrü Kunt, Dr. Albükreş ve ismini şu anda tesbit edemediğimiz diğer bir çok türk hekimleri keza onun teveccühüne lâyık olacak şekilde yanında çalışmışlardır.

Bu arkadaşlarla yakından temas eden Profesör Labbé memletemiz ilim ve harsına karşı çok büyük alâkalar göstererek onları sık sık toplantılarına davet etmiş ve hasbihallerde bulunmuştur.

Marcel Labbé memleketimizi çok iyi tanır ve severdi. Zira 3 defa uzun fasılalardan sonra memleketimize gelmiş ve bizleri çok sevmiştir. Avrupada kendilerini tanıtan ve Beynelmilel şöhreti haiz olan ilim adamlarımızı çok takdir ederdi. Türkiyeye aid aldığı güzel haberler onu daima sevindirir ve Türk inkılabına karşı hayranlıklarını bildirirdi. Onun bir emeli vardı. Uzun zamanlar Türkiyenin bazı yerlerinde dolaşarak güzel ve kuvvetli fırçasile Türk edebiyatını tesbit etmek ve bunları bir albüm halinde neşretmek. Marcel Labbé bir vakitler Fransada edebî tenkitlerle meşhurdur. Figaro gazetesî koleksiyonlarında onun güzel ve ihatalı tenkitleri göze çarpar. İyi bir ressamdı. Pazar günleri onu bazen Parisde resim atölyelerinde çalışır bulurduk. Eserlerini senede bir defa Parisde açılan Salon des médecins (hekim ressamı sergisinde) teşhir ederdi. Sanata büyük aşkı vardı. Evinde daima Türk eserlerinden mürekkeş ve derin bir alâka ile topladığı koleksiyon arasında yaşamak ona hayatının en büyük zevkini bahşetmiştir.

Hekimlerin şahsiyet sahibi olmalarını ve hekimlikten başka ilim ve hars şubelerinde kendilerine lâzım bilgilerle mücehhez olmalarını isterdi. Kendisi de böyle yetişmiş ve hayatta öğrenilmesi icab eden hiç bir noktayı ihmal etmemiştir. Muhakkakki yüksek bir insandı. Marcel Labbé'nin muntazam ve verimli çalışmalarından refikası cerrahî kliniği profesörü Reclus'ın kızı olan madam Labbé'nin büyük hizmetleri vardır. Kocasının ne yüksek ruhda ve kabiliyetde yaratıldığını görmüş, onun çalışmalarına daima kolaylık göstermiştir.

Marcel Labbé çok seyahat etmiştir. Onun bütün seyahatlerinde kadınlık zerafet ve faziletinin timsali olan madamını kendisinden ayırmaz buluyoruz. Kocasına olan derin bağlarını her an şefkatile izhardan geri durmamıştır.

Marcel Labbé Fransa ve beynelmilel tıp âleminde olduğu gibi yetiştirdiği türk talebesi itibarile türk tababetinin de mabihil'iftihar olarak ebediyen kalblerimizde yaşayacaktır.

Ailesine, oğullarına, ve kızına tekrar taziyetlerimizi sunarız.

T A N D I R

Ürolog

Dr. SÜREYYA ATAMAL

Tandır, Erzurum ve havalisi halkının çok eskidenberi kullandığı Mahallî bir ocağın adıdır. Bu ad zamanla her tarafa yayılmıştır.

Tandırın Tarihçesi :

Tandır enaz bir tahminle, Milâddan 4000 sene önce kullanılmıştır. Bunu isbat eden bir çok deliller vardır. Ezcümle : Erzurum şehrinin bulunduğu mevki Milâdın 450 senesinde te'sis edilmiştir. (Bu kuruluş, Bizans inparatoru T é o d o s i o s tarafından icra edilmiştir). Halbuki, bazı köylerde bulunan Höyük tabakaları H i t t i devrinde çıkan Meskûkât ve Çanak kırıklarından tarihî devirler bir dereceye kadar anlaşılıyorsa, bu tabakaların derinliklerinde daha eski devirleri gösteren Taş ve Tandır kırıklarının bulunmasıyla sabittir.